Solei›is minnast kendir tónleikarar 8. desember 1980

Í dag, 8. desember, eru 20 ár li›in, sí›ani John Lennon var› myrdur uttan fyri Dakota bygningin í New York. Kring allan heim ver›ur stovnarin av heimsins størsta rockbólki mintur. Les her, hvussu ymisk fólk innan rocktónleikin minnast aftur á ræ›uliga dagin

Niclas Johannesen, Kanada

Keith Richards (Rolling Stones):

Eg var í b‡num á Fitfth Avenue (í New York). Aftan á eg fekk fyrstutí›indini, hugsa›i eg, 'hann klárar ta›'. Tú veist, 'ta› er bara eitt kjøtsár'. Og sí›ani, seinni, komu sonnu tí›indini. Hann var ikki bara mín vinur. Í veruleikanum vóru øll hansara vinir. Hann var ein stuttligur ma›ur. Og ta› gongur upp fyri tær, at tú ert púrasta tikin á bóli. Tú tr‡rt tí í veruleikanum ikki. Og tú hugsar. "Gu›, hví kann eg ikki gera naka› vi› ta›?"

Eg bleiv rættiliga fullur oman á hetta. Og so fekk eg mær ein lítlan aftrat vegna John. Sí›ani var ta› ru›uleikin, telefonkallini, at royna at finna út av, um alt var í lagi vi› Yoko.

Ta› vóru The Beatles, og so var ta› John. Sum bólkur vóru teir ein dygg eind. Men John var sín egni. Vit funnu væl út av tí saman. Vit sóust ikki ofta, men ta› hendi seg, at hann kom á vitjan á hotellinum. Var eg í b‡num, so bú›i eg vanliga á Plaza. Um John støkk inn á gólvi›, so merkti ta›, at hann var í veitsluh‡ri. Tú veist, hann kom ikki fyri at hava eitt or›askifti um filosofi - hóast ta› ofta kundi enda vi› tí. Eg var júst komin til b‡in og har bleiv banka› á dyrnar: "Hey, hvat hendir her á lei›um?" Vit plagdu sí›an at taka guitararnar fram og syngja. Avlopstí›in fór at skifta or› um heimsvald.

Sting:

Eg var í Miami, og eg haldi The Police vóru komnir av pallinum umlei› klokkan 10:15. Mær var sagt, at hann var skotin, og eg hev›i somu reaktión sum øll onnur: Vantrúgv, skelk, ræ›slu. Ta›, sum hendir, tá fólk sum hann doyggja er, at landskapi› broytist. Tú veist: Eitt fjall hvørvur, ein á er burtur. Og eg haldi, hansara dey›i var líka umvar›andi. The Beatles mynda›u mín uppvøkstur, mín lærdóm. Teir komu frá eini sera meinlíkum sta›: teir ensku ídna›arb‡irnir, arbei›araklassi, teir skriva›u sínar egnu sangir, løgdu heimin fyri sínar føtur. Hetta gjørdist fyrimyndin fyri rúgvu av bretska ungdóminum, sum royndi at gera ta› sama.

Sheryl Crow:

Eg hugdi eftir "Monday Night Football" á lærda háskúlanum í Missouri. Howard Cosell kunngjørdi dey›a Lennon's. Hann snøgt sagt gjørdi vart vi›, hvussu líti› hesin dysturin hev›i upp á seg og kunngjørdi, at ein stavnama›ur frá hesum ættarli›i var vor›in myrdur. Í bólkinum, sum ávirka›i tónleikin allarmest og - útyvir ta› - eisini mentanina. John Lennon umbo›a›i tann hugbur›in, har rock'n'roll var uppreistur, ónøgd og sosialt medvit - tankin, at vit sum fólk kunnu rúmka okkara vit og skil, vaksa og liva saman í kærleika og fri›i. Hann royndi at flætta hesi ideali inn í hansara tónleik og lív. Hansara ávirkan er allasta›ni - í hvørjum einasta rock'n'roll sangskrivara.

Noel Gallager (Oasis):

Eg var í stovuni í Manchester og lurta›i eftir einum fótbóltsdysti, og tey brutu av fyri at siga, at John Lennon var myrdur. Ta› var eitt sindur sum "fuck" - har var í veruleikanum bara tøgn. Serliga fyri mammu mína; hon var tannáringur í 60'unum og ein Beatles-fan. At Lennon doy›i, hev›i meira sjónliga ávirkan á hana enn á meg, tí eg var bert 13 ár um hetta mundi›.

Eg visti ikki, hvat ta› merkti - inntil eg uppdaga›i The White Album. Og tá hugsa›i eg "Fuck, hesin f‡rurin er ikki til longur. Eg haldi arvurin eftir Lennon er so avgjørt 100 prosent hansara tónleikur. Eg eri ikki serliga áhuga›ur í hansara politikki ella hansara aktivist-flippi mótvegis endanum av hansara lívi. Hansara tónleikur var fullkomiliga tí›arleysur og meistarligur. Var ta› ikki fyri John Lennon, so rokni eg vi›, at Paul McCartney hev›i fingi› The Beatles at skriva 'Yesterday' heilt inntil teir fóru hvør til sítt.

Spyrt tú nakran hvassan tónleikara í London, so sum Chemical Brothers ella Prodigy - um tú tevjar teg aftur eftir tónleikasló›ini - so ste›gar alt afturrák vi› 'Tomorrow Never Knows". Ta› var í 1966, at Lennon skriva›i tann sangin. Um tú hugsar aftur á allar sangirnar, sum vóru frammi tá, so var alt "You love me/I love you/Whoopie-doo." Lennon vildi ljó›a sum túsund messandi munkar á einum heyggi. Hann er allarhelst framvegis tjúgu ár framman fyri sína tí›, sjálvt um hann hevur veri› dey›ur í tjúgu ár.

Art Garfunkel (Simon & Gartfunkel):

Eg minnist tann dagin, tá John Lennon doy›i. Eg tók upp mína plátu 'Scissors Cut' í Critera Studios í Miami. Eg tók sang upp ta› kvøldi, og hjálpar-upptøkuma›urin breyt meg av og seg›i, "eg havi naka› ræ›uligt at fortelja tær." Eg tók ein langan ste›g og royndi sí›ani at halda á, men ta› gekk ikki, so eg fór inn í kontrolrúmi› og seg›i "vit gera ikki meira í kvøld; eg kann ikki syngja, eg kann ikki arbei›a, eg kann ikki snakka - eg veit ikki, hvat eg skal siga."

Eg kendi hann eitt sindur, og hann var ótrúliga dámligur. Einafer› eftir døgur›a í Dakota bygninginum hála›i hann meg vi› inn í kamari›. So eg siti á endanum í hansara song og hann sigur; "eg vil hava teg at fortelja mær um títt arbei›i vi› Paul (Simon), tí eg skilji, at tit hava júst tiki› upp í Nashville." Vit høvdu akkurát gjørt 'My Little Town'. "Eg fái uppringinar frá mínum Paul, sum arbei›ir vi› einum Allen Toussaint. Og hann vil vita, um eg eri tøkur. Hvat skal eg gera?", spurdi John. Kanst tú hugsa tær, hvussu eg kendi ta›? John Lennon spyrja meg um rá›? Eg kundi klípt meg sjálvan ta løtuna, tí sum eitt snarljós gekk ta› upp fyri mær: Ikki er ta› løgi›, at hann bergtók allan heimin - hann er ein ordans søluma›ur. Hann visti ákkurát, hvat hann skuldi siga vi› meg sum var vi›komandi og menniskjaligt og veruligt og jar›bundi› og fasinerandi. Og ta› var júst ta›, hann eisini gjørdi vi› allan heimin. Hann var ein hittpláta - hansara tilvera var sum eitt hitt-lag. Og eg seg›i vi› hann: "John, eg hev›i gjørt ta› - skúgva› alt persónligt briksl til sí›is og gera tónleik saman vi› onkrum, sum tú hevur skapt ein sound saman vi›. Naka› sum er hugaligt og loysir seg at halda seg til." Hann tók ikki móti mínum rá›um.

Jeff Lynne (ELO):

Eg minnist fyrst og fremst skelkin. Eg var í Onglandi - og eg vakna›i og tí›indini vóru allasta›ni, á hvørjari útvarpsstø›. Radio One spældi hansara løg í eini maratonrø›. Og ta› gekk ikki rættiliga upp fyri mær beinanvegin. Eini tvey John Lennon løg blivu spæld, og sí›an minnist eg, at onkur kom út í luftina og seg›i eitt ella anna› vi› 'tragiska dey›a John Lennons.' Eg misti alla hilling eftir ta›. "I Am the Walrus" er tann besti sangurin, sum nakrantí› er gjørdur - ta› snildasta, tann mest sinnisvekjandi bunkin av møsni nakrantí›. Tær n‡tist bara at hugsa um 'Yellow matter custard/Dripping from a dead dog's eye.' 'Semolina pilchard/Climbing up the Eiffel Tower." Ta› er so langt úti - arrangementi›, ljó›effektirnar, alt. Eg gangi út frá, at arvurin eftir hann er, at tú kanst byrja vi› ongum og gerast naka› av tí størsta, sum er nakrantí› hent.

Billy Corgan (Smashing Pumpkins):

Eg var trettan og eg bú›i heima. Eg minnist, hvussu eg rann uppá og fosturmamma mín seg›i "Á Gu›, ta› er ræ›uligt", tá eg seg›i henni ta›. Eg dugdi at síggja, at ta› rørdi hana, men tá tú gerst eldri, so hugsar tú bara sum so "Á denn svaka ver›." Eg minnist, at eg græt, tí eg var ein stórur 'fan'. Hann var eitt menniskja, sum onkuntí› var á rættari lei› og a›ra tí›ir á skeivari lei›. Sæ› frá einum rock-stjørnu-sjónarmi›i, so er tú altí› í vanda. Ein leikari er altí› ein í-spegil, og ein leikari í samfelagnum virkar altí› sum snarljós-avlei›ari fyri onnur ting. At drepa hann var sum at drepa Kong. Naka› av tí óseka fór av fólki eftir hetta.

Fólk flentu bara eftir John og Yoko um ta› mundi›, teirra 'Bed-in' framtak var í hæddini. Í dag er hetta fyri meg at meta sum eitt kollveltandi framtak av størsta t‡dningi. Hann var tann fyrsti persónurin, sum stilla›i upp og á ein popputtan hátt seg›i, at fri›ur var t‡›andi. Yoko eigur eisini ein part av æruni.. Hundra›-, tveyhundra› ár frameftir kunnu væl fara at vísa, at hetta var ta› t‡dningarmiklasta, tey gjørdu saman - tann sannroyndin, at hann var til rei›ar at offra seg sjálvan fyri einum hægri kalli, at hann sum ein artistur at kravdi broyting, at hann setti sína yrkislei› í vága og var› speirikin omaná, at konan var› spilt út - hann offra›i eina rúgvu. Ta›, sum ger ta› upp aftur meira syndarligt er, at hann offra›i alt, og ta› var ikki nóg miki›.

Ma›urin var ein slíkur hugsjónarma›ur, at eg trúgvi ikki, vit kunnu ímynda› okkum, hvat hann hev›i tikist vi› í dag, um hann livdi. Kanska hev›i hann gjørt ta› 'cool' og í lagi at kunna selt plátur í USA, sjálvt um tú ert farin um tey fjøruti. Um tú fert til Evropa, so eru fleiri av hesum eldru f‡runum framvegis í hæddini, tí teir missa ikki sín manndóm og treystleika sjálvt um teir gerast eldri, men solei›is er ikki í Amerika. Kanska hev›i hann broytt hetta; hann kundi havt gjørt ta› se›y at gerast eldri og framvegis rokka. Ma›urin var bara vi› at fáa hitan.

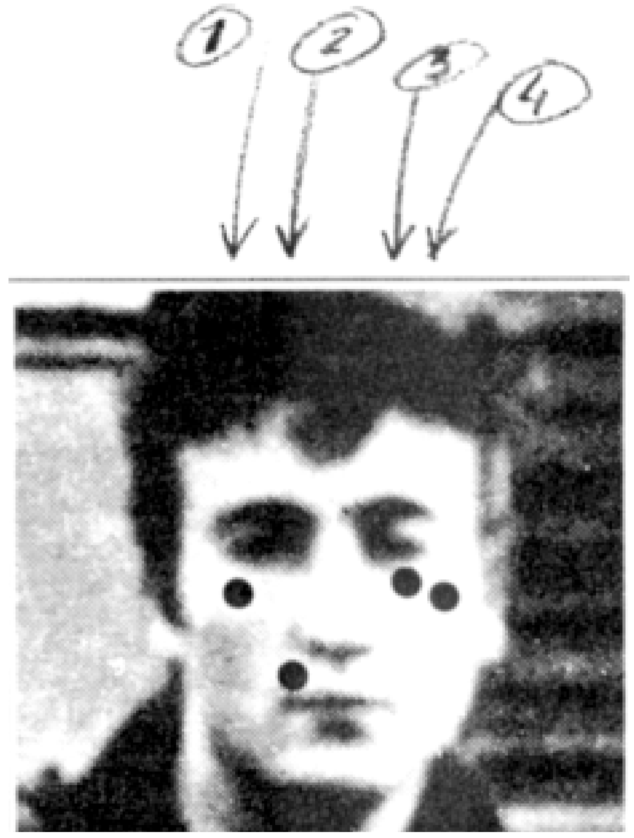

Skotsárini hjá John Lennon, solei›is sum onkur yrkjari ímyndar sær tey

Tom Petty:

Eg var í Cherokee upptøkuhølunum í Hollywood, tá eg hoyrdi ta›. Eg arbeiddi saman vi› produsaranum Jimmy Lovine, sum kendi John og hev›i arbeitt heilt fitt saman vi› honum. Onkur ringdi til studio úr New York og seg›i, at John var skotin. Vit trú›u, ta› var sagt í spølni og hildu á vi› at arbei›a. Sí›ani ringdi onkur og seg›i, at 'John er dey›ur'. Upptøkurnar ste›ga›u. Eg fór heim, og á vegnum heim sá eg, hvussu fólk sótu og bí›a›u eftir fer›sluljósinum - grátandi. Eg hev›i ilt vi› at trúgva tí heila. Eg havi framegis ilt vi› at trúgva tí.

John Lennon hev›i alt at siga. Tá á eg byrja›i at spæla í 60'unum ávirka›i hann okkum út um alt mát. Hann var allarhelst ein av tveimum, trimum teimum bestu rocksangarunum nakrantí›, og hvat kanst tú veruliga siga um hansara sangskriving? Hann var bara… yvirnatúrligur. Og hansara rytmuguitarspæl - royn og lurta eftir á A Hard Days Night, tá teir spæla "And I Love Her." Hann kundi veruliga fáa eitt orkestur at súga og loypa.

Fyri meg er arvurin eftir Lennon hansara falsloysi. Tá eg var ungur, og sá The Beatles framføra sangir á sjónvarpi, so vóru teir teir fyrstu at siga anna› enn bara innantómar showbizklisjeir. Teir søgdu veruliga naka›. Hann var ein dygg fyrimynd fyri alt mítt ættarli›, tí tú visti nær John píndist og tú visti nær John var fegin, men alt kom onkursvegna út á ein rættan hátt.

Marianne Faithfull

(sangarinna og unnusta hjá Mick Jagger í 60'unum):

Eg var akkurát farin í ein mini-cab í London, tá tí›indini bórust í útvarpinum og tey spældu allar sangirnar vi› John Lennon. Tann fyrsti sangurin var 'A Day in the Life.' Eg var fullkomiliga skelka›, men, á ein hátt, ikki serliga ovfarin.

Tann stuttligasta tí›in, eg nakrantí› hev›i saman vi› John Lennon var, tá vit fóru at hitta Maharishi (Mahesh Yogi, ein ví›agitin guru og andaligur lei›ari), og ta› var tá eg veruliga kom honum nærmast. Hann var so stuttligur. Eg var altí› eitt sindur rædd fyri honum, tí hann var so ótrúliga gløggur. Ta› vikuskifti›, vit fóru til Bangor (Wales, har Maharishi helt ein fyrilestur) vera sera intens, tí vit fóru øll vi› jarnbreytarfari: The Beatles og eg og Mick Jagger og Maharishi. Og sí›ani - sama vikuskifti› - fingu vit bo›ini, at Brian Epstein (managarin hjá The Beatles) var dey›ur. John var knústur.

Hansara arvur? Ta› er torført at siga í or›um. Eg meini so vi›, ta› er onki at snakka um. Hann broytti bara andliti› á popp tónleiki í allar ævir…